

Europsko vijeće

Bruxelles, 30. lipnja 2023.
(OR. en)

EUCO 7/23

CO EUR 5
CONCL 3

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (29. i 30. lipnja 2023.) – zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja s glavnim tajnikom NATO-a Stoltenbergom o suradnji EU-a i NATO-a i euroatlantskoj sigurnosti, posebno nakon potpisivanja treće zajedničke izjave 10. siječnja 2023.

*

*

*

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće ponovno oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, koji predstavlja očito kršenje Povelje UN-a, te podsjeća na nepokolebljivu potporu Europske unije neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica i potporu njezinu neotuđivom pravu na samoobranu od ruske agresije. Europska unija nastavit će pružati snažnu financijsku, gospodarsku, humanitarnu, vojnu i diplomatsku potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu sve dok je to potrebno.
2. Europsko vijeće ponovno potvrđuje spremnost EU-a da Ukrajini pruža održivu vojnu potporu sve dok je to potrebno, posebno putem Misije EU-a za vojnu pomoć i Europskog instrumenta mirovne pomoći. Razmotrilo je napredak u isporuci i zajedničkoj nabavi milijuna komada topničkog streljiva i projektila za Ukrajinu. Ističe važnost stalnih napora koje države članice ulažu kako bi pomogle odgovoriti na hitne vojne i obrambene potrebe Ukrajine, ne dovodeći u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica i uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica.

3. Europska unija i države članice spremne su zajedno s partnerima doprinijeti budućim obvezama prema Ukrajini u području sigurnosti, što će toj zemlji pomoći da se dugoročno obrani, spriječi činove agresije i odupre se nastojanjima da je se destabilizira. U tom će pogledu brzo razmotriti modalitete takvog doprinosa. Te će se obveze preuzeti uz puno poštovanje sigurnosne i obrambene politike određenih država članica i uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica. Europsko vijeće nastaviti će se baviti tim pitanjem.
4. Europsko vijeće najoštrije osuđuje namjerno uništenje brane hidroelektrane Kahovka, koje ima razorne humanitarne, ekološke, poljoprivredne i gospodarske posljedice te ugrožava sigurnost i zaštitu nuklearne elektrane Zaporizja. Europska unija i njezine države članice spremne su pružiti dodatnu potporu Ukrajini, uz hitnu pomoć namijenjenu naporima pružanja pomoći koji se ulažu u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu. Europska unija u potpunosti podupire rad Međunarodne agencije za atomsku energiju na jačanju nuklearne sigurnosti i zaštite u Ukrajini.
5. Europska unija i njezine države članice pojačat će svoje diplomatske napore i nastaviti surađivati s Ukrajinom i drugim zemljama kako bi osigurale najširu moguću međunarodnu potporu ključnim načelima i ciljevima formule za mir u Ukrajini, među ostalim u okviru predstojećeg globalnog sastanka na vrhu o miru. Svaka inicijativa za sveobuhvatan, pravedan i trajan mir u Ukrajini mora se temeljiti na potpunom poštovanju njezine neovisnosti, suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

6. Europsko vijeće ističe potrebu da zajedno s partnerima osigura stabilnu, predvidljivu i održivu financijsku potporu Ukrajini u predstojećim godinama. Europsko vijeće ponovno poziva Europsku investicijsku banku da u bliskoj suradnji s Komisijom i međunarodnim financijskim institucijama pojača svoju potporu za najhitnije potrebe Ukrajine u vezi s infrastrukturom. Europska unija i dalje je predana podupiranju sanacije, oporavka i obnove Ukrajine, u koordinaciji s međunarodnim partnerima, među ostalim u područjima psihološke i psihosocijalne rehabilitacije i pomoći u razminiranju. Nadalje, Europsko vijeće razmotrilo je rad obavljen u vezi s imobiliziranom ruskom imovinom te poziva Vijeće, visokog predstavnika i Komisiju da ostvare napredak u tom radu, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom te u koordinaciji s partnerima.
7. Europska unija i dalje je čvrsto predana osiguravanju toga da Rusija u potpunosti odgovara za svoj agresivni rat protiv Ukrajine. Europsko vijeće pozdravlja činjenicu da je Međunarodni centar za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine (ICPA) spreman započeti sa svojim aktivnostima potpore. Europsko vijeće razmotrilo je napore uložene u osnivanje suda za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine, uključujući rad u okviru temeljne skupine, te poziva na nastavak tog rada. Sud bi trebao imati najširu međuregionalnu potporu i legitimnost. Europsko vijeće pozdravlja donošenje Ljubljansko-haške konvencije o međunarodnoj suradnji u istragama i kaznenom progonu genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i drugih međunarodnih zločina te poziva sve zemlje da što prije postanu stranke te konvencije. Europsko vijeće ujedno pozdravlja uspostavu, u okviru Vijeća Europe, Registra štete prouzročene agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu te poziva na nastavak rada.

8. Europsko vijeće najoštrije osuđuje nezakonitu deportaciju i transfer ukrajinske djece i drugih civila u Rusiju i Bjelarus koje provodi Rusija. Poziva Rusku Federaciju i Bjelarus da odmah osiguraju njihov siguran povratak.
9. Europsko vijeće raspravljalo je o naporima za daljnje povećanje pritiska na Rusiju kako bi se oslabila njezina sposobnost vođenja agresivnog rata, među ostalim putem sankcija, njihove potpune i djelotvorne provedbe i sprečavanja njihova izbjegavanja. U tom kontekstu pozdravlja donošenje 11. paketa sankcija. Europsko vijeće poziva suzakonodavce da brzo dovrše rad na predloženoj direktivi o usklađivanju kaznenih djela i sankcija za kršenje Unijinih mjera ograničavanja.
10. Europsko vijeće osuđuje kontinuiranu vojnu potporu koju Iran i Bjelarus pružaju agresivnom ratu Rusije. Bjelarus mora prestati dopuštati ruskim oružanim snagama da se koriste njegovim državnim područjem, među ostalim za raspoređivanje taktičkog nuklearnog oružja. Iran mora prestati dostavljati Rusiji bespilotne letjelice.
11. Europsko vijeće uvažava predanost Ukrajine i znatne napore koje ona ulaže u ispunjavanje potrebnih uvjeta u okviru njezina procesa pristupanja EU-u. Potiče Ukrajinu da nastavi provoditi reforme. Europska unija nastavit će blisko surađivati s Ukrajinom i podupirati njezina nastojanja da u potpunosti ispuni sve uvjete.
12. Europska unija nastavit će podupirati Republiku Moldovu u prevladavanju izazova s kojima se suočava zbog ruske agresije na Ukrajinu i u naporima u pogledu reformi koje ulaže na svojem europskom putu. Europsko vijeće uvažava predanost Republike Moldove i znatne napore koje ona ulaže u ispunjavanje potrebnih uvjeta u okviru njezina procesa pristupanja EU-u. Pozdravlja nedavno predstavljen paket potpore i pokretanje civilne Misije partnerstva EU-a. Pohvaljuje Republiku Moldovu zbog uspješne organizacije drugog sastanka na vrhu europske političke zajednice
1. lipnja 2023.

13. Europsko vijeće prima na znanje korake koje su nedavno poduzele gruzijske vlasti. Europska unija nastavit će blisko surađivati s Gruzijom kako bi joj pružila potporu u ispunjavanju potrebnih uvjeta za napredak na njezinu europskom putu.
14. Rusija i dalje upotrebljava hranu kao oružje, čime se ugrožava globalna sigurnost opskrbe hranom. Europsko vijeće duboko je zabrinuto zbog kontinuiranog usporavanja provedbe crnomorske inicijative za žitarice te poziva na brz i potpun nastavak njezinih aktivnosti. Koridori solidarnosti EU-a i dalje su ključni za jačanje globalne sigurnosti opskrbe hranom.
15. Europska unija ponovno izražava svoju predanost jačanju potpore raseljenim osobama, kako u Ukrajini tako i u Europskoj uniji, među ostalim putem primjerene i fleksibilne financijske pomoći državama članicama koje snose najveće opterećenje u vidu zdravstvenih troškova, troškova obrazovanja i životnih troškova izbjeglica.

II. GOSPODARSTVO

16. Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja o trenutačnoj gospodarskoj situaciji.
17. Nakon izvješća predsjedništva Vijeća i Komisije Europsko vijeće razmotrilo je napredak u jačanju dugoročne konkurentnosti i produktivnosti Europe, s posebnim naglaskom na produbljivanju jedinstvenog tržišta, očuvanju njegova integriteta, njegovih četiriju sloboda i njegove otvorenosti, osiguravanju jednakih uvjeta i stvaranju regulatornog okvira kojim se potiče rast i smanjuje administrativno opterećenje, uz istodobno jačanje industrijske politike i smanjenje strateških ovisnosti, posebno u najosjetljivijim područjima.

18. Podsjećajući na svoje zaključke iz ožujka 2023. i s obzirom na ubrzanje usporedne tranzicije Unije prema zelenom i digitalnom gospodarstvu, Europsko vijeće:
- a) poziva suzakonodavce da ubrzaju rad na Prijedlogu akta o industriji s nultom neto stopom emisija i Prijedlogu akta o kritičnim sirovinama kako bi se dogovor postigao prije kraja aktualnog zakonodavnog ciklusa te poziva na ostvarenje napretka u radu na razvoju strateških tehnologija i jačanju njihovih lanaca vrijednosti;
 - b) naglašava važnost toga da Europska unija postane vodeća lokacija za razvoj umjetne inteligencije i potrebu za brzim iskorištavanjem mogućnosti i sagledavanjem rizika povezanih s određenim upotrebama umjetne inteligencije u cilju poticanja inovacija i povjerenja, promicanja ulaganja i prihvatanja te doprinošenja postavljanju globalnih standarda i poziva suzakonodavce da brzo dovrše rad na Aktu o umjetnoj inteligenciji;
 - c) poziva Komisiju da predloži inicijativu za hitne mjere kako bi se osigurala dostatna proizvodnja i dostupnost najkritičnijih lijekova i sastojaka u Europi i diversificirali međunarodni lanci opskrbe te istodobno poziva suzakonodavce da nastave s radom na predloženoj reformi zakonodavstva o lijekovima, među ostalim u pogledu pristupa lijekovima te inovativnog i konkurentnog farmaceutskog sektora, i da ubrzaju taj rad;
 - d) pozdravlja stupanje na snagu Sporazuma o Jedinostvenom sudu za patente za države članice sudionice, a time i početak primjene jedinstvenog patenta, što će doprinijeti poticanju inovacija i konkurentnosti;
 - e) sa zanimanjem očekuje prvo godišnje preispitivanje napretka u jačanju konkurentnosti Unije te povećanju produktivnosti i rasta na sastanku u ožujku 2024.;

- f) poziva na predstavljanje neovisnog izvješća na visokoj razini o budućnosti jedinstvenog tržišta na sastanku u ožujku 2024. te poziva predstojeća predsjedništva Vijeća i Komisiju da, uz savjetovanje s državama članicama, ostvare napredak u tom radu;
 - g) poziva Komisiju da predstavi paket alata za rješavanje demografskih izazova, a posebno njihova učinka na konkurentsku prednost Europe.
19. Komisija je izvijestila o raspravama sa Sjedinjenim Državama o učincima Zakona o smanjenju inflacije (IRA). Europsko vijeće poziva Komisiju da uz potporu država članica procijeni učinak tog zakona na ulaganja i djelotvornost mjera poduzetih kao odgovor Europske unije i njezinih država članica te da nastavi s radom na praćenju i poboljšanju uvjeta za ulaganja.
20. Europsko vijeće naglašava potrebu za jačanjem gospodarske otpornosti i sigurnosti Unije kako bi se obranili njezini interesi na svjetskoj razini, uz istodobno očuvanje otvorenog gospodarstva. Poziva na pristup kojim se pružaju razmjerni, precizni i ciljani odgovori na sigurnosne izazove na temelju procjene rizika.
21. Europsko vijeće održalo je raspravu o integriranim preporukama za pojedine zemlje kako ih je dogovorilo Vijeće, čime se omogućuje zaključenje europskog semestra 2023.
22. Europsko vijeće poziva Vijeće da ostvari napredak u radu na preispitivanju gospodarskog upravljanja u cilju dovršetka zakonodavnog rada u 2023.
23. Europsko vijeće prima na znanje predloženu reviziju višegodišnjeg financijskog okvira. Europsko vijeće nastaviti će se baviti tim pitanjem.

III. SIGURNOST I OBRANA

24. Europsko vijeće razmotrilo je rad na provedbi svojih prethodnih zaključaka, Izjave iz Versaillesa iz ožujka 2022. i Strateškog kompasa.
25. Europsko vijeće podsjeća da je potrebno ojačati tehnološku i industrijsku bazu europskog obrambenog sektora i učiniti je inovativnijom, konkurentnijom i otpornijom, posebno u novom strateškom okružju koje zahtijeva spremnost na obranu i znatno povećanje dugoročnih strateških kapaciteta Europe kako bi preuzela veću odgovornost za vlastitu obranu.
26. U tom pogledu Europsko vijeće:
 - a) poziva na ostvarenje napretka u radu u svim područjima djelovanja za isporuku i zajedničku nabavu streljiva i projektila, posebno u pogledu Akta za podupiranje proizvodnje streljiva (ASAP) u cilju njegova brzog donošenja;
 - b) pozdravlja dogovor postignut o Aktu o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA);
 - c) poziva Komisiju da predstavi prijedlog za europski program ulaganja u obranu (EDIP) radi jačanja kapaciteta i otpornosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze, uključujući MSP-ove.
27. Europsko vijeće pozdravlja odluku o dodatnom povećanju financijske gornje granice Europskog instrumenta mirovne pomoći za 3,5 milijardi EUR kako bi se očuvalo globalno geografsko područje primjene Instrumenta, nastavila pružati vojna potpora Ukrajini i očuvala sposobnost Unije da spriječi krize i sukobe i brzo odgovori na njih te da izgradi kapacitete s pomoću svojih misija osposobljavanja.

28. Europsko vijeće pozdravlja napredak u provedbi Strateškog kompasa, među ostalim u pogledu kibernetičke sigurnosti i kibernetičke obrane, hibridnih prijetnji, vojne mobilnosti, svemira i pomorske sigurnosti. Također pozdravlja rad na jačanju civilnog ZSOP-a, posebno nedavno odobrenje novog pakta za civilni ZSOP.
29. Europsko vijeće pozdravlja rad na politici EU-a u području kibernetičke obrane i na preispitivanju alata EU-a za kibernetičku diplomaciju kako bi se ojačala sposobnost sprečavanja kibernetičkih napada, odvrćanja od njih i odgovora na njih.

IV. KINA

30. Europsko vijeće nastavilo je stratešku raspravu o odnosima EU-a i Kine te je ponovno potvrdilo višedimenzionalan pristup politike EU-a prema Kini, u skladu s kojim je Kina istodobno partner, konkurent i sustavni suparnik. Bez obzira na različite političke i gospodarske sustave, Europska unija i Kina imaju zajednički interes nastaviti održavati konstruktivne i stabilne odnose koji se temelje na poštovanju međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima, uravnoteženom angažmanu i reciprocitetu.
31. Europska unija nastavit će surađivati s Kinom na prevladavanju globalnih izazova i potiče je na ambicioznije djelovanje u pogledu klimatskih promjena i bioraznolikosti, zdravstvene pripravnosti i pripravnosti na pandemije, sigurnosti opskrbe hranom, smanjenja rizika od katastrofa, otpisa duga i humanitarne pomoći.
32. Europska unija i Kina i dalje su važni trgovinski i gospodarski partneri. Europska unija nastojat će osigurati jednake uvjete kako bi njihov trgovinski i gospodarski odnos bio uravnotežen, recipročan i obostrano koristan. U skladu s programom iz Versaillesa, Europska unija nastavit će smanjivati ključne ovisnosti i ranjivosti, među ostalim u svojim lancima opskrbe, te će, kada je to potrebno i primjereno, raditi na smanjenju rizika i diversifikaciji. Europska unija ne namjerava se distancirati niti izolirati.

33. Kao stalna članica Vijeća sigurnosti UN-a Kina ima posebnu odgovornost poštovanja međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima, Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava. Stoga Europsko vijeće poziva Kinu da izvrši pritisak na Rusiju da prekine svoj agresivni rat i odmah, potpuno i bezuvjetno povuče svoje snage iz Ukrajine.
34. Istočnokinesko more i Južnokinesko more od strateške su važnosti za regionalno i globalno blagostanje i sigurnost. Europska unija zabrinuta je zbog porasta napetosti u Tajvanskom tjesnacu. Europsko vijeće protivi se svim jednostranim pokušajima da se primjenom sile ili prisile promijeni *status quo*. Ono ponovno potvrđuje dosljednu politiku EU-a o „jedinstvenoj Kini”.
35. Europska unija i dalje se snažno zalaže za promicanje poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Europsko vijeće pozdravlja nastavak dijaloga o ljudskim pravima s Kinom. Ponovno izražava svoju zabrinutost u pogledu prisilnog rada, postupanja prema borcima za ljudska prava i pripadnicima manjina, stanja u Tibetu i Xinjangu te u pogledu poštovanja prethodnih obveza koje je Kina preuzela u odnosu na Hong Kong.

V. VANJSKI ODNOSI

36. Europsko vijeće raspravljalo je o pripremama za sastanak na vrhu EU-a i CELAC-a. To će biti prilika za obnovu i jačanje partnerstva koje se zasniva na zajedničkim vrijednostima, povijesti i kulturi te za postizanje dogovora o pozitivnom programu usmjerenom na budućnost. Redovitim i strukturiranim biregionalnim dijalogom osigurat će se praćenje i provedba konkretnih mjera u područjima od zajedničkog interesa, među ostalim trgovine i ulaganja. Europsko vijeće ističe važnost zajedničkog razmatranja globalnih kriza u području klime i okoliša, sve većih nejednakosti, mogućnosti koje pruža digitalna transformacija i potrebe za diversifikacijom lanaca opskrbe te dosad nezabilježenih prijetnji globalnoj sigurnosti i poretku utemeljenom na pravilima.

37. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima Europske unije s partnerima iz južnog susjedstva. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja rad ostvaren na uzajamno korisnom paketu sveobuhvatnog partnerstva s Tunisom, utemeljenom na stupovima koji su gospodarski razvoj, ulaganja i trgovina, prelazak na zelenu energiju, migracije i međuljudski kontakti, te podupire nastavak političkog dijaloga u kontekstu Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Tunisa. Ističe važnost jačanja i razvoja sličnih strateških partnerstava između Europske unije i partnera u toj regiji.
38. Podsjećajući na Izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana u Solunu od 21. lipnja 2003., na izjave iz Sofije, Zagreba, Brda i Tirane koje su uslijedile i na svoje prethodne zaključke, posebno one od 23. i 24. lipnja 2022., Europsko vijeće ponovno ističe svoju potpunu i nedvosmislenu predanost perspektivi članstva zapadnog Balkana u EU-u i svoju potporu ubrzanju procesa pristupanja utemeljenog na zaslugama i povezanih reformi.
39. Europsko vijeće osuđuje nedavne nasilne incidente na sjeveru Kosova* i poziva na brzo smirivanje situacije na temelju ključnih elemenata koje je Europska unija već predstavila 3. lipnja 2023. Uključene strane trebale bi stvoriti uvjete za prijevremene izbore u svim četirima općinama na sjeveru Kosova. Ako se napetosti ne smire, doći će do negativnih posljedica. Od ključne je važnosti nastaviti dijalog uz posredovanje EU-a pod vodstvom visokog predstavnika i brzu provedbu Sporazuma o putu prema normalizaciji i njegova Priloga o provedbi. To uključuje osnivanje Udruženja/Zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom.

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

40. U skladu s obvezama u pogledu multilateralizma preuzetima na sastanku na vrhu Europske unije i Afričke unije 17. i 18. veljače 2022., Europsko vijeće podupire pojačanu prisutnost Afričke unije u međunarodnim forumima, posebno u skupini G-20.

VI. ISTOČNO SREDOZEMLJE

41. Podsjećajući na svoje prethodne zaključke, Europsko vijeće i dalje je u potpunosti predano sveobuhvatnom rješenju ciparskog problema u okviru UN-a, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a, načelima na kojima se temelji EU i pravnom stečevinom. Europska unija poziva na brz nastavak pregovora te je spremna preuzeti aktivnu ulogu u podupiranju svih faza procesa pod vodstvom UN-a, s pomoću svih odgovarajućih sredstava koja su joj na raspolaganju.
42. Podsjećajući na svoje prethodne zaključke o odnosima EU-a i Turske, uključujući one iz lipnja 2021. i Izjavu iz ožujka 2021., te s obzirom na nedavne izbore u Turskoj, Europsko vijeće poziva visokog predstavnika i Komisiju da Europskom vijeću podnesu izvješće o trenutačnom stanju odnosa EU-a i Turske, nadovezujući se na instrumente i mogućnosti koje je utvrdilo Europsko vijeće i u cilju strateškog djelovanja usmjerenog na budućnost.

VII. OSTALE TOČKE

43. Europsko vijeće prepoznaje izazove koje predstavljaju međusektorske i prekogranične krize ili prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem, od kojih su mnoge pogoršane klimatskim promjenama i sigurnosnim okruženjem u Europi i svijetu koje se mijenja. Ističe važnost jačanja otpornosti u strateškim područjima putem pristupa pripravnosti i odgovoru koji obuhvaća sve opasnosti, uz upotrebu relevantnih mehanizama, uključujući Mehanizam Unije za civilnu zaštitu.